

Bengt Broms

* 16.10.1929 † 4.4.2023

Sortavalassa 16. lokakuuta 1929 syntynyt professori Bengt Henry Gabriel Arne Broms kuoli 4. huhtikuuta 2023. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Joensuun yhteiskoulusta vuonna 1947. Lainopin ja valtiotieteen kandidaatin tutkintojen jälkeen hän väitteli lakitieteen tohtoriksi Helsingin yliopistossa vuonna 1959. Broms opiskeli myös Uppsalan, Michiganin (LL.M.) ja Cambridgen yliopistoissa (Diploma in International Law).

Bengt Broms oli Turun yliopiston valtiosääntö- ja kansainvälisen oikeuden professori vuodesta 1962 ja yksi Lex ry:n perustajajäsenistä sekä toimi Savo-Karjalaisen osakunnan kuraattorina ja inspehtorina. Broms nimitettiin Helsingin yliopiston kansainvälisen ynnä valtiosääntöoikeuden professoriksi vuonna 1970 jatkaen tässä virassa vuoteen 1994. Turussa hän toimi oikeustieteellisen tiedekunnan dekaanina ja Helsingissä varadekaanina.

Asiantuntijana Broms oli erityisesti perehtynyt kansainvälisiä järjestöjä liittyviin kysymyksiin alkaen väitöskirjastaan *The doctrine of equality of states as applied in international organizations* (1959). Vuonna 1976 hän julkaisi laajalti oppikirjana käytetyn teoksen Yhdistyneet Kansakunnat, joka ilmestyi myöhemmin myös englanninkielisenä. Muutkin kirjoitukset

koskettelivat YK-oikeudellisia kysymyksiä samoin kuin kansainvälisten riitojen rauhanomaista ratkaisemista. Hänen pääteoksensa on *Kansainvälinen oikeus* (1978).

Bromsin valtiosääntöoikeudelliset tutkimukset koskivat eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa ja Suomen puolueettomuutta. Näitä tukivat myös hänen toimintansa Ahvenanmaan valtuuskunnan ja Ahvenanmaa-komitean jäsenenä.

YK:n toimintaan Broms osallistui monin tavoin Suomen valtuuskunnan jäsenenä vuosien 1967–1988 välisenä aikana. Hänet valittiin vuonna 1974 YK:n yleiskokouksen oikeudellisen komitean varapuheenjohtajaksi. Samaan aikaan hänellä oli keskeinen osa puheenjohtajana yleiskokouksen alaisessa hyökkäyskäsitteen määrittämistä käsitelleessä erityiskomiteassa sen saattaessa työnsä päätökseen. Broms toimi useita kertoja YK:n peruskirjan uudistamista käsitelleen erityiskomitean puheenjohtajana, tehtävä, josta hänet erityisesti tunnettiin New Yorkissa. Aina syksyisin, kun hän astui kokoussaliin komitean ensimmäiseen istuntoon, laaja ystävien joukko ympäröi hänet hetkessä.

Broms oli jäsenenä monissa kansainvälisissä välityselimissä, kuten kansainvälisten sijoitusriitojen selvityskeskuksessa

(ICSID), Pariisin kansainvälisessä välitystuomioistuimessa sekä vuonna 1899 perustetussa Haagin pysyvässä välitystuomioistuimessa. Hän toimi Suomen nimeämänä tuomarina Kansainvälisessä tuomioistuimessa vuosina 1991–1992 käsiteltäessä Suomen ja Tanskan välistä Ison-Beltingin silta-asiassa. Bromsin huomattavin tehtävä oli toimia yhtenä Haagissa sijaitsevan Iranin ja Yhdysvaltain välitystuomioistuimen kolmesta puolueettomasta tuomarista.

Institut de droit internationalin varajäseneksi Broms valittiin vuonna 1973, jäseneksi 1979 ja varapuheenjohtajaksi 1997. International Law Association (ILA)-yhdistyksen puheenjohtajana (1996–1998) hän toi järjestön yleiskokouksen Helsinkiin vuonna 1996. Suomen osaston puheenjohtaja hän oli kaksikymmentä vuotta. Broms osallistui aktiivisesti myös PUGWASH-järjestön toimintaan.

Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen Broms oli vuodesta 1980, ja vastaanotti Suomen Leijonan komentajamerkin samana vuonna.

Broms oli erinomainen esiintyjä niin kotimaassa kuin laajan kielitaitonsa ansiosta myös ulkomailla. Hän kokosi luentosalit täyteen niin yliopistolla kuin Haagin kansainvälisen oikeuden akatemiassa. Kiinnostusta lisäsivät hänen käytännön esimerkkitaapauksensa siitä, kuinka kansainvälistä oikeutta oli sovellettu käytännössä. Broms kannusti oman kokemuksensa nojalla opiskelijoita jatko-opintoihin etenkin ulkomailla. Tässä hän saattoi nojautua laajaan kansainvälisten tutkijoiden verkostoonsa.

Bromsille harrastuksista mieluisin oli tennis, laji, jonka pelaamisen hän aloitti koulupoikana isänsä opissa Viipurissa. Sittemmin hänet nimitettiin Suomen Tennisliiton puheenjohtajaksi ja Kansainvälisen Tennisliiton hallituksen jäseneksi. Broms oli kosmopoliitti, jota kiinnostivat urheilun lisäksi kulttuuri, etenkin taide, sekä eri elämäntavat yleensä. Pitkän talven jälkeen hän rentoutui vaimonsa Airin ja kolmen lapsensa kanssa Lamminniemen hovissa Liperissä.

Erkki Kourula